

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **H & B spol. s r. o.**, se sídlem Kralupská 2/47, Praha 6, zastoupená Mgr. Petrem Plockem, advokátem se sídlem Klimentská 1515/22, Praha 1, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 1. 2021, č. j. 54 Af 23/2019 – 89,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Petra Plocka.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný jedenácti rozhodnutími ze dne 21. 2. 2019, č. j. 10502/2019-900000-311, č. j. 10502-2/2019-900000-311, č. j. 10502-3/2019-900000-311, č. j. 10502-4/2019-900000-311, č. j. 10502-5/2019-900000-311, č. j. 10502-6/2019-900000-311, č. j. 10502-7/2019-900000-311, č. j. 10502-8/2019-900000-311, č. j. 10502-9/2019-900000-311, č. j. 10502-10/2019-900000-311, a č. j. 10502-11/2019-900000-311, změnil jedenáct dodatečných platebních výměrů ze dne 1. 8. 2018, vydaných Celním úřadem pro Středočeský kraj (dále jen „*celní úřad*“), tak, že do výroku doplnil odkaz na nařízení Rady (EHS) č. 2840/72, o uzavření Dohody mezi Evropským hospodářským společenstvím a Švýcarskou konfederací, o přijetí prováděcích

pravidel k této dohodě a o uzavření dodatkové dohody o platnosti Dohody mezi Evropským hospodářským společenstvím a Švýcarskou konfederací pro Lichtenštejnské knížectví ze dne 22. července 1972 (dále jen „*dohoda*“), ve znění pozdějších předpisů, a na nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění prováděcího nařízení Komise (EU) č. 1101/2014 (resp. č. 1754/2015, č. 2016/1821, č. 2017/1925 v závislosti na datu přijetí příslušného celního prohlášení), kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/97, o celní a statistické nomenklatuře a o celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů. V ostatním ponechal dodatečné platební výměry beze změny.

[2] Dodatečnými platebními výměry celní úřad doměřil žalobkyni clo ve výši rozdílu mezi částkami původně vyměřenými rozhodnutími v celním řízení při propuštění zboží do režimu volného oběhu (celkem 0 Kč) a částkami nově stanovenými na základě výsledků kontroly po propuštění zboží (celkem 216 878 Kč).

[3] Žalobkyně v letech 2015 až 2018 dovážela ze Švýcarska do České republiky obnošené oděvy, které následně prodávala ve své prodejně a na e-shopu (šlo o tzv. second hand oděvy). Na dovážené zboží při propouštění do navrhovaného celního režimu uplatňovala preferenční zacházení. V celních prohlášeních (popis zboží) bylo zboží označeno jako „obnošené a použité oděvy“, zboží bylo zařazeno do podpoložky kombinované nomenklatury 6309 00 00 (obnošené oděvy a jiné použité výrobky). Na základě preferenčního zacházení žalobkyně uplatňovala sazbu cla 0 %.

[4] Celní úřad na základě kontroly vydal dodatečné platební výměry, jež odůvodnil zejména tím, že u kontrolovaného zboží došlo k chybnému uvádění nesprávných údajů v odstavci 36 (preferenční sazba) a v odstavci 47 (sazba cla, částka poplatku cla), čímž došlo k úniku cla ve výši 216 878 Kč.

[5] K odvolání žalobkyně žalovaný rozhodnutí celního úřadu změnil, jak popsáno v odstavci [1] výše, jinak ovšem ponechal dodatečné platební výměry beze změny. Ve svém rozhodnutí žalovaný uvedl, že podmínky pro uplatnění preferenčního zacházení při preferenční sazbě cla 0 % splněny nebyly. V dané věci mělo jít o produkty získané ve Švýcarsku ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. a) a čl. 4 protokolu 3 dohody. Podle čl. 4 písm. h) protokolu 3 dohody se upotřebené, tedy použité (opotřebené či používané), nikoliv nové (nepoužívané) předměty ve Švýcarsku sebrané, považují za zcela získané ve Švýcarsku pouze tehdy, pokud je lze využít výhradně pro získání surovin. Dále poukázal na obdobné znění čl. 4 odst. 1 písm. h) dodatku I Regionální úmluvy o celoevropsko-středomořských preferenčních pravidlech původu (dále jen „*dodatek I*“ a „*úmluva*“), které se aplikuje dle novelizovaného protokolu 3 s účinností od 1. 2. 2016. U upotřebených předmětů je získání původu vázáno nejen na místo jejich sběru, ale i na jejich následné použití v zemi dovozu. Nošené a opotřebené oděvy sebrané ve Švýcarsku využitelné k jejich dalšímu prodeji a nošení v zemi dovozu nemohou být považovány za produkty zcela získané ve Švýcarsku.

[6] Žalobkyně brojila proti rozhodnutím žalovaného jedenácti samostatnými žalobami u Krajského soudu v Praze (dále jen „*krajský soud*“), který je spojil ke společnému projednání, a poté rozsudkem ze dne 15. 1. 2021, č. j. 54 Af 23/2019 – 89, tato rozhodnutí zrušil, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

pokračování

[7] Krajský soud nejprve shrnul podstatné skutečnosti vyplývající ze správního spisu, rekapituloval příslušnou právní úpravu a relevantní judikaturu Soudního dvora Evropské unie („SDEU“). Poté konstatoval, že pravomoc týkající se určení původu zboží, včetně posouzení splnění podmínek dohody, je v zásadě svěřena celním orgánům státu vývozu, tedy Švýcarské konfederace. Z článků 17 a 33 protokolu č. 3 dohody ve znění účinném do 31. 1. 2016, resp. čl. 16 a 32 dodatku I úmluvy, použitého na základě čl. I novelizovaného protokolu 3, vyplývá, že švýcarským orgánům přísluší vydávat osvědčení EUR.1, kontrolovat za tímto účelem původ dotyčného zboží, včetně splnění podmínek dohody, resp. úmluvy, a případně se vyjadřovat k pravosti těchto osvědčení. Osvědčení EUR.1 představuje důkaz o preferenčním původu zboží a české celní orgány v zásadě musí posouzení provedené švýcarskými orgány uznávat.

[8] Jestliže v dané věci žalobkyně předložila osvědčení EUR.1 o švýcarském původu zboží, celní úřad a žalovaný byli povinni toto osvědčení přijmout. Pokud měli pochybnosti o splnění podmínek pro vydání osvědčení vyvolané kvůli způsobu využití, k němuž bylo zboží v České republice určeno, mohli pouze požádat celní orgány vývozního státu o kontrolu původu po propuštění zboží (postupem dle článku 33 protokolu 3 dohody ve znění účinném do 31. 1. 2016, resp. čl. 32 dodatku I úmluvy použitého na základě čl. I novelizovaného protokolu 3). Nemohli však uplatnění preferenčního zacházení jednostranně odmítnout.

[9] Krajský soud se neztotožnil s názorem žalovaného, že v případě produktů považovaných za získané ve Švýcarsku [dle čl. 5 písm. h) protokolu 3 dohody ve znění účinném do 31. 1. 2016, resp. čl. 4 odst. 1 písm. h) dodatku I úmluvy] přísluší celním orgánům státu vývozu posuzovat a ověřit toliko část předpokladů pro posouzení preferenčního původu zboží, a to sebrání v zemi vývozu, nikoli však již naplnění druhého předpokladu, tedy že jde o zboží použitelné pouze k opětovnému získání surovin nebo jako odpad. Názor žalovaného neodpovídá textu výše citovaných ustanovení a odporuje principům vymezeným judikaturou SDEU, na nichž je systém stanovení preferenčního původu a jeho kontroly založen. Posouzení, zda lze produkty považovat za produkty pocházející ze Švýcarska ve smyslu protokolu 3 dohody, resp. dodatku I úmluvy, a případná kontrola, náleží švýcarským orgánům. V tomto směru není stanovena žádná výjimka pro produkty, které se považují za zcela získané ve Švýcarsku. Je tedy zásadně na švýcarských orgánech, aby posoudily, zda jsou splněny podmínky dohody, resp. úmluvy, za nichž lze produkty považovat za produkty pocházející ze Švýcarska.

[10] Krajský soud též zdůraznil, že se žalovaný mylí, pokud má za to, že pro posouzení splnění podmínky preferenčního původu zboží dle odkazovaných ustanovení dohody, resp. úmluvy, se předpokládá znalost toho, k jakému účelu je zboží následně užito. Příslušná definice totiž není založena na následném použití zboží, ale na jeho použitelnosti pouze k určitému účelu (pro získání surovin, případně jako odpad). Tomu odpovídají i jiná jazyková znění těchto ustanovení (anglické a francouzské), která krajský soud citoval. Neztotožnil se s celními orgány, že ve své podstatě nepřezkoumávaly správnost osvědčení EUR.1. Pokud s ohledem na určení zboží v České republice měl celní úřad a žalovaný pochybnosti o správnosti osvědčení EUR.1, bylo třeba, aby se obrátili na švýcarské orgány postupem dle čl. 33 protokolu 3 dohody ve znění účinném do 31. 1. 2016, resp. čl. 16 a 32

dodatku I. Pokud tak neučinili, byli povinni z osvědčení EUR.1 vycházet. Námitka žalobkyně, že osvědčení EUR.1 prokazovala preferenční sazbu ve výši 0 %, tedy shledal krajský soud důvodnou.

[11] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podává proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[12] Stěžovatel uvádí, že pod pojem „původní produkty“ nelze podřadit použité předměty (zde obnošené oděvy) sebrané ve Švýcarsku, které jsou použitelné ke svému původnímu účelu. Obnošené oděvy nepožívají výhod preferenčního zacházení, nedopadá na ně dohoda, a nemohou být považovány za získané, tedy pocházející ze Švýcarska, a to bez ohledu na žalobkyní předložené důkazy původu. Zjištění (českého) celního úřadu nemohly již z principu učinit švýcarské orgány, neboť se týkala toho, jak bylo zboží ve skutečnosti následně použito v zemi dovozu (tedy v České republice). Švýcarské orgány k tomu nemají pravomoc. Vyzývat je za této situace k verifikaci jimi vystavených dokladů původu by bylo bezbřehým a zcela neúčelným formalismem.

[13] Podle stěžovatele pravidla pro upotřebené (použité) předměty jsou výjimkou z běžných pravidel pro určování preferenčního původu zboží. Judikatura SDEU, na níž odkazoval krajský soud, není na věc použitelná, neboť se týká běžného zboží – nikoli použitých předmětů. Stěžovatel připouští, že kontrolu dokladu o původu provádějí celní orgány smluvní strany vývozu (čl. 32 odst. 3 dodatku I), avšak v případě použitelnosti obnošených oděvů sebraných v zemi vývozu je po jejich vývozu taková kontrola neúčelná a neproveditelná, z logiky věci mohou takovou skutečnost posoudit pouze orgány země dovozu (tj. celní úřad a stěžovatel).

[14] Stěžovatel se též dovolává rozsudku SDEU ve věci C-153/94 a C-204/94, *Faroe Seafood*, podle něhož je možné provádět dodatečná ověření původu včetně vyslání vyšetřovací mise za účelem prošetření, zda původ uvedený v dovozci předkládaných důkazech je správný. I když orgány zvýhodněné země závěry této vyšetřovací mise zpochybní a trvají na tom, že důkazy původu jsou platné, celní orgány členského státu mohou na základě závěrů vyšetřovací mise přistoupit k doměření cla. Odkazovaný rozsudek se týká jiné mezinárodní dohody o preferenčním zvýhodnění, avšak podle stěžovatele jsou principy těchto mezinárodních dohod stejné. Jestliže orgány země dovozu mohou vyslat do země vývozu vyšetřovací misi, pak i ověření použitelnosti zboží v zemi dovozu (jak to učinil celní úřad v projednávané věci) nemůže být v rozporu s preferenční dohodou a nemůže narušit systém spolupráce mezi správními orgány obou států.

[15] Žalobkyně se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje se závěry krajského soudu. Kasační stížnost je podle ní nedostatečně odůvodněná. Uvádí, že jediným orgánem povolaným ke zjištění, zda se jednalo o zboží původní, zcela získané ve Švýcarsku, jsou pouze celní orgány země vývozu (tedy celní orgány Švýcarska). Pokud by tyto orgány zjistily, že určité okolnosti jim brání v dalším postupu, mohou využít součinnosti celních orgánů země dovozu. Proto žalobkyně nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že případná výzva švýcarským celním orgánům by byla pouhým neúčelným formalismem.

pokračování

[16] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a za stěžovatele jedná osoba s příslušným vysokoškolským vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že ve věci je nesporná relevantní právní úprava, zmíněná v rekapitulaci výše. Tu lze zjednodušeně shrnout takto. **Zaprvé**, za produkty pocházející ze Švýcarska se považují (mimo jiné) *upotřebené předměty tam sebrané, jsou-li použitelné pouze k opětovnému získání surovin, včetně použitých pneumatik vhodných pouze k protektorování, nebo k použití jako odpad* [čl. 4 písm. h) dodatku I úmluvy - podtržení učinil stěžovatel]. **Zadruhé**, osvědčení o původu zboží vydávají orgány země vývozu (včetně osvědčení EUR.1, které bylo vydáno v nyní projednávané věci), čili zde švýcarské orgány (čl. 17 tamtéž). **Zatřetí**, přitom existují procesní nástroje, jak orgány země dovozu (zde celní úřad a stěžovatel) mohou požadovat dodatečné ověření dokladů o původu zboží, pokud mají pochybnosti o správnosti vydaného osvědčení (čl. 33 tamtéž).

[19] Na této právní úpravě (a relevantní judikatuře SDEU) postavil svoji argumentaci krajský soud. Tu lze stručně shrnout tak, že stanovené vlastnosti zboží ověřují švýcarské orgány, neboť českým orgánům k takovému postupu chybí pravomoc dle úmluvy. České orgány mohou pouze vyvolat postup podle výše zmíněného čl. 33 a předložit případné důvody pro změnu kvalifikace povahy zboží prostřednictvím žádosti o ověření. Samotné ověření však provádějí opět švýcarské orgány. Krajský soud též zdůraznil, že případné **faktické užití zboží v zemi dovozu** (zde další prodej obnošených oděvů) **není rozhodné**, rozhodné je, zda zboží splňuje vlastnosti, stanovené v úmluvě (zde: nakolik jsou oděvy výhradně „použitelné“ jako odpad či surovina).

[20] Stěžovatel si je výše uvedené úpravy vědom. Jeho kasační argumentace je postavena na úvaze, že faktické nakládání se zbožím (tedy prodej obnošených oděvů) se uskutečňuje právě v zemi dovozu (České republice) a zdejší celní orgány jsou proto „z logiky věci“ příslušné toto ověřit a případně doměřit clo.

[21] Nejvyšší správní soud k tomu konstatuje, že tato argumentace se zjevně míjí s rozhodovacími důvody krajského soudu. Jak uvedeno výše, krajský soud považoval za nerozhodné, jak dovozce (zde žalobkyně) fakticky dále nakládá se zbožím v zemi dovozu. Nejvyšší správní soud se s touto úvahou ztotožňuje. Příslušné ustanovení čl. 4 dodatku I úmluvy totiž obsahuje výčet různých druhů zboží, u nichž orgány země vývozu prostě jen ověřují jejich tam vytčené vlastnosti vydáním příslušného osvědčení. Co se týče například zboží: *použité pneumatiky vhodné pouze k protektorování*, i zde není rozhodné, zda v zemi dovozu k protektorování dochází či nikoli; významná je pouze vlastnost či způsobilost zboží sloužit určitému účelu.

[22] V nyní projednávané věci celní úřad při vědomí faktického jednání žalobkyně dospěl k závěru, že zkoumané zboží nesplňuje hmotněprávní podmínku pro jeho preferenční zařazení. Ta spočívá v tom, že zboží lze **výhradně** užít jako surovinu či odpad – avšak ne jinak. Jak uvedeno výše, k autoritativnímu posouzení povahy zboží ovšem chyběla celnímu úřadu, resp. stěžovateli (jako celním orgánům země dovozu) pravomoc dle výše citovaných ustanovení relevantní právní úpravy. Jediným prostředkem nápravy stavu, jež stěžovatel považuje za odporující úmluvě, je tedy právě žádost švýcarským orgánům o dodatečné ověření zboží.

[23] Pokud stěžovatel tvrdí, že pravidla pro upotřebené (použité) předměty jsou výjimkou z běžných pravidel pro určování preferenčního původu zboží, toto tvrzení se neopírá o žádné relevantní ustanovení příslušných předpisů. Sám stěžovatel ostatně dovozuje svoji pravomoc pouze „z *logiky věci*“. Jak je však vyloženo výše, je to právě stěžovatel, kdo nesprávně aplikoval příslušnou právní úpravu, která jasně a zřetelně svěřuje rozhodování o dané otázce výlučně orgánům země vývozu.

[24] Rozsudek SDEU ve věci C-153/94 a C-204/94, *Faroe Seafood*, jehož se stěžovatel dovolává, na nyní posuzovanou věc nedopadá. Předně se tento rozsudek týká jiné právní úpravy, jak připouští i stěžovatel. I kdyby však zdejší soud připustil určitou příbuznost nyní zkoumané problematiky s tehdy posuzovanou úpravou cla na produkty z Faerských ostrovů, dovážených do členských států Evropské unie, odkazovaný rozsudek neobsahuje žádný závěr, jenž by umožňoval členským státům (jako zemím dovozu), aby samy autoritativně a bez součinnosti s orgány země vývozu určily povahu dováženého zboží, jako tomu bylo v nyní posuzované věci.

[25] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační námitky stěžovatele nejsou důvodné, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1, poslední věty s. ř. s. zamítl.

[26] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží.

[27] Právo na náhradu nákladů řízení náleží procesně úspěšné žalobkyni, a to za jeden úkon právní služby učiněný jejím zástupcem, konkrétně za vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 5. 3. 2021 [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – dále jen „*advokátní tarif*“]. Žalobkyni tedy náleží odměna ve výši 3 100 Kč za daný úkon právní služby [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, ve spojení s § 7 bodem 5 téhož předpisu], společně s náhradou hotových výdajů za tento úkon ve výši 300 Kč, celkem tedy 3 400 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty (§ 14a odst. 1 advokátního tarifu), proto se odměna zvyšuje o částku odpovídající sazbě této daně (21 %), konkrétně o 714 Kč. Celková výše náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti činí v daném případě částku 4 114 Kč. Tuto částku je stěžovatel povinen zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce advokáta Mgr. Petra Plocka do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že nepřehlédl, že zástupce žalobkyně s odkazem na § 12 odst. 3 advokátního tarifu vyčíslil náklady právního zastoupení v částce

pokračování

41 624 Kč. Citované ustanovení advokátního tarifu stanoví, že *při spojení dvou a více věcí, pro něž spojení ke společnému projednání není stanoveno jiným právním předpisem, se za tarifní hodnotu považuje součet tarifních hodnot spojených věcí*. Uvedené ustanovení se uplatnilo při rozhodování o nákladech řízení před krajským soudem, který spojil ke společnému projednání celkem 11 žalob žalobkyně, a následně o nákladech řízení rozhodl za užití právé § 12 odst. 3 advokátního tarifu (viz výrok II. napadeného rozsudku, respektive odst. 70 tamtéž). V řízení před Nejvyšším správním soudem však k žádnému spojení souvisejících věcí nedošlo, proto nebyl k aplikaci citovaného ustanovení advokátního tarifu žádný důvod.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. července 2022

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu